

Motion till riksdagen 2025/26:2336

av **Isak From (S)**

Återreglering av mark och vatten i Västerbotten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återförande av mark och vatten till stamfastigheter rörande vissa vatten i Västerbotten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vindelfjällens naturreservat kan bli Sveriges största nationalpark. Förslaget har hamnat på kommunpolitikernas bord i Sorsele. En förstudie har pågått kring vad det skulle innebära om naturreservatet Vindelfjällen blev en nationalpark.

Det skulle bli landets största nationalpark, ungefär lika stor som Halland, och sträcka sig genom stora delar av Sorsele och in i Storumans kommun.

En intensiv debatt har blossat upp, och en protestlista mot förslaget har fått många underskrifter.

En annan oro som uppkommit är hur och om lagen (1926:322) om rätten till vissa vatten i övre delen av Västerbottens län går att använda för att återbörda eller lösa ut vissa vattenrättigheter som de tidigare markägarna fick när personen fick rätt att anlägga ett nybygge.

Under lång tid kunde den som ville se ut en lämplig plats för bosättning begära tillstånd att bosätta sig i norra Sveriges inland.

Några bestämda gränser för ett sådant nybygge drogs inte upp, men vid en särskild förrättning blev det antecknat att det fanns tillräckligt med mark för odling och om nybygget även hade rätt att nyttja fiske, utspridda ängar, utängar, på kronomark för höskörd.

Genom lagen (1926:322) om rätten till vissa vatten i övre delen av Västerbottens län återfördes rätten till vissa vattenområden från staten till enskilda. Enligt riksdagsskrivelse 1926:257 kom därför lagen (1926:322) om rätten till vissa vatten i övre delen av Västerbottens län till på initiativ av Lantmäteristyrelsen för att skapa lika villkor vad gäller vatten- och fiskerätt för olika hemman eller nybyggen som gränsade till strand. Denna lag användes så sent som i början av 2000-talet i en dom angående vattenledning i Klimpfjäll i Västerbotten.

Sedan flera år tillbaka vill markägare i Ammarnäs återreglera vattenrättigheter som hörde till fastigheten inom Vindelfjällen, men det har visat sig svårt för enskilda att få gehör från ansvariga myndigheter. Frågan har också varit aktuell i några förslag till skydd av fjällnära skog.

Justitieministern har tidigare svarat på en skriftlig fråga där det tydligt framgår att "Det finns för närvarande inte några planer på att vidta sådana åtgärder skulle möjliggöra återförande av marker och vatten Västerbotten samt att regeringen inte har möjlighet att uttala sig om hur myndigheterna bör tillämpa en sedan länge gällande lag i enskilda fall"

Med anledning av att flera processer pågår för att omvandla Vindelfjällens naturreservat och därtill hörande marker till nationalpark samt att flera samebyar stämt staten om ensamrätt till jakt och fiske bör regeringen överväga ett initiativ för att underlätta återförande och reglering av olika utmarker till de ursprungliga stamfastigheterna gällande vissa vatten i Västerbotten.

Isak From (S)